

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ireny Noskové a soudců JUDr. Zoji Dvořákové a Mgr. Zdeňka Lehovce ve věci

žalobce: **Pavel Š.**, nar. xxx
bytem xxx
zast. advokátkou Mgr. Karolínou Babákovou
sídlem Bucharova 1314/8, Praha 5

proti
žalovanému: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 16, Praha 2
zast. Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábř. 42, Praha 2

o náhradu škody a nemajetkové újmy,

k odvolání žalobce a žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 24. června 2019, čj. 28 C 190/2018-207, opraveného usnesením ze dne 11. září 2019, č.j. 28 C 190/2018-15,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku ve věci samé II. v odvoláním napadeném rozsahu částky 41 140 Kč s příslušenstvím mění tak, že se v tomto rozsahu žaloba zamítá; v zamítavém výroku ve věci samé III. se rozsudek v odvoláním napadené části tj. ohledně 1 716 832 Kč s příslušenstvím v rozsahu částky 91 000 Kč s příslušenstvím mění tak, že žalovaný je povinen do patnácti dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobci 91 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 9% ročně z této částky od 18.9.2018 do zaplacení, jinak se v tomto výroku potvrzuje.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně částku 17 385 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky Mgr. Karolíny Babákové.
- III. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení do tří dnů od právní moci rozsudku částku 660,60 Kč.

Odůvodnění

1. Rozsudkem č.j. 28 C 190/2018-207 ze dne 24. června 2019, opraveným usnesením č.j. 28 C 190/2018-215 ze dne 11. 9. 2019, Obvodní soud pro Prahu 2 (I.) zastavil řízení co do částky 1 126 923 Kč s příslušenstvím, (II.) uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci 435 745,20 Kč s 9 % úrokem z prodlení od 11. 11. 2018 do zaplacení, (III.) zamítl žalobu o zaplacení dalších 1 783 605, 80 Kč a (IV.) žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta na náhradu nákladů řízení 13 107,82 Kč.
2. Žalobce se domáhal náhrady škody a nemajetkové újmy, které utrpěl v důsledku nezákonně vedeného trestního stíhání, v jehož rámci strávil 455 dnů ve vazbě a které skončilo vydáním zprošťujícího rozsudku. Žalobce byl dne 15. 3. 2016 zadržen jako osoba podezřelá Policií ČR, následujícího dne (16. 3. 2016) bylo zahájeno jeho trestní stíhání pro podezření z trestného činu vraždy, usnesením ze dne 17.3.2016 byl žalobce vzat do vazby, z níž byl propuštěn až 12. 6. 2017 na kauci; Krajský soud v Praze dne 26. 9. 2016 vydal rozsudek, jímž byl žalobce obžaloby zproštěn, toto rozhodnutí nabylo právní moci 12. 12. 2017.
3. Pokud jde o majetkovou škodu, žalobce požadoval částku 401 905 Kč s příslušenstvím jako náhradu za ztrátu na výdělku v období, kdy byl ve vazební věznici, a částku 1 034 369 Kč k náhradě nákladů za právní zastoupení v průběhu trestního řízení. Žalovaný v průběhu řízení žalobci zaplatil celou částku požadovanou jako ztrátu na výdělku, a v tomto rozsahu (401 905 Kč s přísl.) byla proto žaloba vzata zpět. Žalobce v průběhu řízení vzal žalobu zpět také v části svého požadavku na náhradu nákladů právního zastoupení, a to celkem pro 258 016 Kč s příslušenstvím. V tomto rozsahu bylo proto řízení o žalobě zastaveno a jeho předmětem, pokud jde o náhradu škody, zůstala částka 778 351 Kč.
4. Na náhradě nemajetkové újmy požadoval žalobce celkem 1 910 000 Kč: 1 000 000 Kč za nemajetkovou újmu, již utrpěl v důsledku nezákonného trestního stíhání pro mimořádně závažný trestný čin, které na téměř dva roky výrazně negativně poznamenalo jeho osobní a rodinný život, a další částku 910 000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy za 455 dnů strávených ve vazbě (2 000 Kč za každý den). V průběhu řízení zaplatil žalobce žalovanému k náhradě nemajetkové újmy způsobené trestním stíháním částku 105 000 Kč a k náhradě za nemajetkovou újmu způsobenou pobytem žalobce ve vazbě 364 000 Kč; v rozsahu částky 469 000 Kč s příslušenstvím proto vzal žalobce žalobu zpět a řízení bylo zastaveno. Jeho předmětem tak zůstala další částka 895 000 Kč s přísl. požadovaná k náhradě nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním a další částka 546 000 Kč k náhradě nemajetkové újmy způsobené žalobci pobytem ve vazbě.
5. Soud I. stupně v mimořádně pečlivém odůvodnění rozsudku konkrétně, přehledně a srozumitelně vyložil své úvahy, které jej vedly k vydání napadeného rozhodnutí. Uvedl, které skutečnosti byly mezi účastníky nespornými, a posléze se soustředil na prokazování a posouzení sporných nároků.
6. K nárokům na **náhradu nemajetkové újmy** uvedl, že bylo zjištěno, že žalobcova věc byla medializována na celostátní úrovni, nebylo však prokázáno, jak konkrétně trestní stíhání nebo jeho medializace zasáhly do osobnostní sféry žalobce, a že žalobce nevysvětlil (ani netvrdil), proč

by mu měla náležet náhrada ve vyšších částkách, než které mu byly v průběhu řízení zaplacený žalovaným, přestože jej soud poučil, že je jeho povinností nemajetkovou újmu v konkrétních rysech tvrdit a také označit důkazy k prokázání těchto tvrzení; žalobce k tomu uvedl, že v žalobě navrhl nějaké částky, a že k uvedeným nárokům žádné další dokazování vést nehodlá, tedy důkazy nenavrhuje. Soud I. stupně proto uzavřel, že žalobce neprokázal nárok na vyšší náhrady za nemajetkovou újmu, než která mu byla poskytnuta, a požadavek žalobce v tomto rozsahu proto zamítl.

7. Pokud jde o **náhradu za náklady právní služby**, kterou žalobci v průběhu trestního stíhání poskytl advokáti, soud I. stupně se pečlivě zabýval žalobcem tvrzenými úkony právní služby, z nichž některé žalovaný v průběhu řízení uznal jako nesporné – za ty soud přiznal náhradu podle specifikace v odst. 13 odůvodnění rozsudku v celkové výši 174 800 Kč (odměna 155 000 Kč, paušální náhrada 19 800 Kč), a některé zůstaly spornými. U sporných se soud zabýval tím, zda byl úkon skutečně učiněn, příp. jak dlouho trval, zda se jednalo o úkon účelný, svým procesním významem podřaditelný pod některý z úkonů honorovaných podle advokátního tarifu, a na základě těchto úvah, vyložených v odst. 14 odůvodnění rozsudku, rozhodl, zda za ně náleží odměna, a stanovil její výši. V této části žalobního požadavku byl žalobce neúspěšným především u tvrzených porad, k nimž mělo dojít mezi ním a advokátem v prostorách vazební věznice Ruzyně, kdy žalobce neprokázal, že k těmto poradám v rozsahu, který by mohl být honorován (minimálně 1 hodina) skutečně došlo, neboť jejich uskutečnění nebylo prokázáno (prokázány byly pouze návštěvy advokáta ve věznici, nikoli porady advokáta s klientem). Na náhradě za konkrétně označené (sporné) úkony pak přiznal částku 133 920 Kč na odměně a 17 400 Kč na paušálních náhradách. K uvedeným částkám připočetl také DPH ve výši 21 %, a žalobci s tímto odůvodněním přiznal (výrok II.) celkem 435 745,20 Kč s příslušenstvím.
8. Příslušenství (zákonný úrok z prodlení) přiznal soud žalobci od 11. 11. 2018, když žalobce nárok na náhradu uplatnil u žalované 10. 5. 2018, takže šestiměsíční lhůta k předběžnému projednání, popř. uspokojení nároku, během níž se žalovaný nemohl dostat do prodlení s plněním, skončila dnem 10. 11. 2018; požadavek na přiznání příslušenství za období od 18. 9. 2018 do 10. 11. 2018 proto soud zamítl. O náhradě nákladů řízení pak rozhodl podle procesního úspěchu, vycházející z tarifních hodnot žalobou uplatněných nároků, takže žalobci přiznal poměrnou část 22 % jeho nákladů řízení.
9. Proti tomuto rozsudku podali odvolání žalobce i žalovaný.
10. Žalobce brojil proti zamítavému výroku III., podle odvolacího návrhu výslovně jen v rozsahu částky 275 832 Kč požadované na náhradě nákladů právní služby a částky 1 441 000 Kč nárokové na náhradu nemajetkové újmy. Předně namítl, že soud I. stupně pochybil, pokud mu nepřiznal náhradu za 82 úkonů právní služby – porad, které proběhly ve vazební věznici Ruzyně. Poukázal na to, že evidence vazební věznice o návštěvách má zásadní důkazní význam, neboť obviněný má ve vazební věznici neomezené právo přijímat návštěvy svého advokáta, jež se realizuje oprávněním obhájce nechat si obviněného ve věznici předvést, v tomto neomezeném rozsahu právě z důvodu a za účelem porady s klientem, a že vězeňská služba ve své evidenci a případně na potvrzení vyžádaném obhájcem vyznačuje dobu, kdy byl obviněný předveden obhájci, a čas, kdy jím byl vrácen vězeňské službě, tedy čas, který spolu obhájce a klient strávili ve výslechové místnosti. Trval na tom, že evidence Vazební věznice Ruzyně prokazuje, že se jednalo o porady obhájců s žalobcem, neboť z jiného důvodu nemohl být žalobce vězeňskou službou předveden, a skutečnou délku těchto porad. Namítl, že rozhodnutí soudu I. stupně o neunesení důkazního břemene v této souvislosti bylo pro něj překvapivé, když jej tento soud po provedení důkazu právou VV Ruzyně nepoučil podle § 118a odst. 3 o.s.ř. a nedal mu možnost označit další důkazní prostředky. Nesouhlasil také s názorem soudu I. stupně, že nemajetková újma z jiného důvodu než z nepřiměřené délky řízení se nepresumuje, musí být proto tvrzena a prokazována. Uvedl, že to se týká konkrétní, individualizované újmy, nikoli však újmy základní, kterou by pocítovala jiná každá osoba v postavení žalobce, již žalobou uplatňoval; v této souvislosti

poukázal na rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2865/2015. Uvedl, že tuto základní újmu soud I. stupně vůbec nezkoumal, ani se nezabýval výší zadostiučinění v jiných případech, které se s projednávanou věcí v podstatných rysech shodují. Vyjádřil domněnku, že soudy zatím obdobný případ neřešily, pročež žalobce ke srovnání odkázal alespoň na mediálně známý případ Igora Š., soud I. stupně však nevysvětlil, proč považuje zadostiučinění poskytnuté žalovaným v tomto smyslu za dostačující. Navrhl proto, aby odvolací soud zamítavý výrok III. v rozsahu částky 275 832 Kč požadované na náhradě majetkové újmy a částky 1 441 000 Kč nárokované na nemajetkové újme změnil tak, že žalobě i v tomto rozsahu vyhoví (a v rozsahu 66 773,80 Kč s přísl. zamítavé rozhodnutí ponechá).

11. Žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobce nesouhlasil s jeho argumentací a označil je za nedůvodné. Pokud jde o tvrzených 82 porad, zdůraznil, že potvrzení VV Ruzyně zobrazuje pouze čas, kdy advokát vešel do areálu věznice a kdy jej opustil, přičemž v mezidobě mezi tím, kdy se pak advokát skutečně setkal s klientem, může uplynout různá doba; advokátní tarif však pro honorovaný úkon – poradou s klientem - předpokládá minimální časový rozsah 1 hodinu, a v tomto rozsahu žalobce důkazní břemeno neunesl, ač na to byl soudem opakovaně upozorněn. V této souvislosti doplnil, že stavovské předpisy ČAK ukládají advokátům povinnost vést dokumentaci o poskytování právní služby, jejíž porušení je považováno za kárné provinění. Proto si advokáti běžně nechávají potvrdit od klienta a popř. i od Vězeňské služby délku trvání porady, a pokud zástupce žalobce uvedl, že neměl důvodu vyžadovat si potvrzení o vykonané poradě, přiznává se tím de facto ke kárnému provinění. Pokud jde o nemajetkovou újmu, poukázal na to, že § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. je ustanovením s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena právním předpisem, takže je ponecháno na soudu, aby ji vymezil sám z předem neomezeného okruhu okolností; soudy v případech trestního stíhání vycházejí především z povahy trestní věci a délky trestního stíhání, jakož i z dopadu trestního stíhání do osobní sféry poškozeného, který je však povinen tyto dopady (jejich podobu, formu, intenzitu) tvrdit a prokazovat, a je také povinen výši požadovaného odškodnění odůvodnit srovnáním s jinými, podobnými případy. V tomto smyslu žalobce své procesní povinnosti nenaplnil ani ve věci újmy z nezákonného trestního stíhání, ani ve věci újmy z nezákonného pobytu ve vazbě.
12. Na toto vyjádření reagoval ještě žalobce replikou, v níž uvedl, že podle rozhodovací praxe trestních soudů ohledně odměny za zastupování ex offio se do trvání úkonu podle § 11 odst. 1 písm. c/ advokátního tarifu zahrnuje celá doba strávená obhájcem v areálu věznice, jejíž délku nemůže advokát nijak ovlivnit, avšak během níž se nemůže věnovat jiným právním službám. Přitom, argumentuje-li žalovaná tím, že obhájci si běžně vyžadují od Vězeňské služby potvrzení o délce konání úkonu, žalobce ve výkonu vazby ani později takovou možnost neměl. Zopakoval a rozvedl také námitku, že nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 3 o.s.ř., s důrazem na to, že byť jej soud I. stupně výslovně upozornil na to, že k důkazu navržená evidence o návštěvách žalobce advokáty ve vazební věznici nemůže osvědčit konání porady jako takové, posléze si tento doklad vyžádal a důkaz jím provedl, takže pokud pak dospěl k závěru, že k prokázání žalobcova tvrzení to nepostačuje, měl jej o tom poučit.
13. Žalovaný brojil vlastním odvoláním proti vyhovujícímu výroku II. v rozsahu částky 41 140 Kč, vysvětliv, že soud I. stupně se dopustil chyby v počtech, když na náhradě nákladů za nesporné úkony přiznal celkem 174 800 Kč a u sporných úkonů celkem 133 920 Kč, dohromady tedy 326 120 Kč, s DPH celkem 394 605,20 Kč – nikoli tedy 435 745,20 Kč.
14. Žalobce ve vyjádření k odvolání žalovaného připustil, že soud I. stupně se dopustil namítané chyby v počtech, současně však poukázal na to, že i žalovaná chybně počítá částku, která odpovídá náhradě za právní službu. V této souvislosti zdůraznil, že předmětem úvah soudu I. stupně zůstaly (viz odst. 5 odůvodnění rozsudku) také dva úkony v odst. 14 již nezmíněné, a to návrh na konfrontaci ze dne 24. 4. 2016, který soud neshledal opodstatněným, a žádost o propuštění žalobce z vazby z 25. 5. 2017, který soud shledal důvodným ve výši jednoho půlúkonu, takže přiznal-li takto soud I. stupně žalobci náhradu za 56 úkonů a za 3 půlúkony,

náleželo žalobci na náhradě odměny advokáta 142 600 Kč, na náhradě hotových výdajů 17 700 Kč a DPH 33 663 Kč, celkem tedy 193 963. Na náhradě škody tak měl soud přiznat žalobci dohromady 405 471 Kč.

15. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno osobami k tomu oprávněnými a včas, přezkoumal z podnětu obou odvolání a v jejich rozsahu napadený rozsudek i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, 212a o.s.ř.). Dospěl k závěru, že odvolání žalovaného je opodstatněné, odvolání žalobce je však důvodné jen částečně.
16. Soud I. stupně se věci věnoval s velkou pečlivostí, řízení vedl procesně korektním způsobem a úvahy, které jej vedly k vydání napadeného rozsudku, popsal konkrétně, srozumitelně a přesvědčivě v precizním odůvodnění napadeného rozsudku. Odvolací soud na ně proto může pro stručnost písemného vyhotovení vlastního rozhodnutí plně odkázat s tím, že doplní vlastní vyjádření k odvolacím námitkám.
17. Pokud jde o početní chybu, jíž se dopustil soud I. stupně, opodstatněnost tohoto tvrzení potvrdil ve svém vyjádření k odvolání žalovaného i žalobce. Aritmetická nesprávnost – chybný součet částek přiznaných na náhradu nákladů právní služby 174 800 Kč u nesporných úkonů a 133 920 Kč u sporných úkonů, dohromady tedy 326 120 Kč a s 21% DPH celkem 394 605,20 Kč – je zřejmá bez dalšího. Žalobci tak mělo být na základě úvah soudu I. stupně popsaných v odst. 13 a 14 napadeného rozsudku na náhradě nákladů právní služby přiznáno výrokem II. 394 605,20 Kč. Odvolací soud proto výrok II. ohledně částky 41 140 Kč s příslušenstvím změnil tak, že se žaloba v tomto rozsahu zamítá. V této souvislosti je možno doplnit, že připomínka žalobce týkající se opomenutí náhrady za jeden z úkonů právní služby, který zůstal sporným – žádost o propuštění žalobce z vazby z 25.5.2017 (viz odst. 5), který soud, jenž obdobné úkony opodstatněnými shledal (odst. 14, žádosti o propuštění žalobce z vazby z 20.6. a 13.10.2016), do vyhovujícího rozhodnutí nezahrnul, je nyní irelevantní, neboť žalobce své částečné odvolání proti zamítavému výroku rozsudku omezil pouze na částku 275 832 Kč odpovídající náhradě nákladů za 82 úkonů právní služby – porad, k nimž mělo dojít ve vazební věznici Ruzyně, a částku 1 441 000 Kč požadovanou na náhradě nemajetkové újmy. Ve zbývající částce 66 773,80 Kč, která zahrnuje i onu opomenutou náhradu za žádost o propuštění žalobce z vazby z 25.5.2017, zamítavý výrok rozsudku napaden nebyl, a odvolací soud jej proto přezkoumávat ani nijak korigovat nemohl.
18. Ve věci požadavku na náhradu nemajetkové újmy shledal odvolací soud odvolání žalobce opodstatněným jen částečně. Žalovaný oprávněně namítal, že žalobce nedostal své povinnosti odůvodnit své finanční požadavky odkazem na jiné, obdobné případy, neboť výše finanční satisfakce má odpovídat obecně chápanému pojetí spravedlnosti a m. j. též korespondovat odškodnění poskytovanému v obdobných případech; povinnost tvrzení a povinnost důkazní ve věci nemajetkové újmy, která vznikla jinak než nepřiměřenou délkou řízení, leží plně na bedrech žalobce. Tomu kontroval žalobce sdělením, že nežádá ničeho navíc, než činí náhrada „základní újmy“, kterou by na jeho místě (tj. na místě nezákonně stíhaného) utrpěla každá jiná osoba, avšak ani z tohoto pohledu relevantní srovnání požadované částky s jinými případy neprovedl. Jeho odkaz na odškodnění poskytnuté Igoru Š. (167 000 Kč za nezákonné trestní stíhání a 92 000 Kč, tj. 1 020 Kč za den, za pobyt ve vazbě) žalobní požadavek nepodporuje, neboť toto odškodnění bylo poskytnuto mimosoudně, takže jednak není známo, jakými úvahami se žalovaný řídil, když poskytl Š. náhradu právě v této výši, jednak tato částka není výsledkem rozhodovací činnosti soudu. Přesto se odvolací soud snažil provést srovnání s alespoň několika případy, jejichž judikatorní výsledek byl pro něj dosažitelný z evidenčních pomůcek MS v Praze. V případě žalobce v projednávané věci, do té doby trestně bezúhonného, trvalo trestní řízení 21 měsíců, z toho 455 dnů strávil ve vazbě; stíhán byl za trestný čin vraždy podle § 219 odst. 2 písm. h/ tr. zák., byl proto ohrožen trestem odnětí svobody na 12 až 15 let nebo trestem výjimečným. Domáhal se náhrady za „standardní“, tj. nikoli mimořádný, zásah trestního stíhání do své osobní sféry. Ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 30 Co 393/2016 se rovněž jednalo

o stíhání pro trestný čin vraždy pod stejnou trestní sankcí, obžalovaný byl stejně jako žalobce v projednávané věci zproštěn obžaloby z důvodu podle § 226 písm. c/ tr. řádu a také jeho případ byl medializován, nejednalo se však o člověka dosud trestně bezúhonného; soud mu přiznal finanční satisfakci v částce 20 000 Kč. Ve věci vedené pod sp. zn. 70 Co 68/2018 hrozil poškozenému za trestný čin obecného ohrožení trest odnětí svobody na 12 až 20 let nebo trest výjimečný, také jeho věc byla medializována a bylo prokázáno, že trestní stíhání mělo mimořádný dopad do jeho osobní sféry; vedle odškodnění za vazbu mu byla na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným stíháním přisouzena částka 100 000 Kč. Pod sp. zn. 20 Co 376/2015 byla projednávána žaloba o náhradu nemajetkové újmy za stíhání pro trestný čin loupeže, kdy byl žalobce ohrožen trestem odnětí svobody na 8 až 15 let, stíhání trvalo 2 roky a 8 měsíců, z nichž 10 měsíců strávil žalobce ve vazbě, a prokázal mimořádný zásah trestního stíhání do života svého i svých nejbližších; přisouzena mu byla finanční satisfakce v částce 255 200 Kč.

19. Z pohledu shora vysvětlených souvislostí zabýval se odvolací soud výši finanční satisfakce za nemajetkovou újmu, kterou žalobce utrpěl.
20. Částka, kterou žalobce obdržel jako náhradu nemajetkové újmy způsobené mu pobytem ve vazbě - 364 000 Kč, což odpovídá 800 Kč za den – se nejeví odvolacímu soudu jako částka přiměřená. Byť žalobce netvrdil (tím spíše neprokazoval) žádné mimořádné okolnosti, zejména tedy ani řádně neodůvodnil, proč by mu měla na náhradu této nemajetkové újmy náležet částka 2 000 Kč za den, skutečností je, že ve vazbě byl umístěn na základě nezákonného rozhodnutí o zahájení trestního stíhání a byl v ní držen rok a čtvrt; po takovou dobu byl nedůvodně vyřazen z běžného života a vzdálen svým blízkým. I kdyby bylo uvažováno jen v rovině „základní újmy“, podle názoru odvolacího soudu tomu odpovídá finanční satisfakce za den pobytu ve vazbě 1 000 Kč, celkem tedy 455 000 Kč. Protože žalobce již obdržel od žalovaného k náhradě této újmy 364 000 Kč, odvolací soud mu změnou zamítavého rozhodnutí přisoudil další částku 91 000 Kč.
21. Pokud jde o náhradu nemajetkové újmy jako důsledku nezákonného trestního stíhání, žalobce výslovně požadoval pouze náhradu „základní újmy“, kterou by na jeho místě (tj. na místě nezákonně stíhaného) utrpěla každá jiná osoba. Medializace trestního stíhání, na niž v této souvislosti poukázal, sice prokázána byla, žalobce však netvrdil, tedy ani neprokazoval, jaké konkrétní důsledky měla v jeho osobnostní sféře; skutečností je, že medializováno bylo posléze i rozhodnutí o tom, že byl žalobce obžaloby zproštěn, takže následek v podobě veřejné informovanosti o jeho trestním stíhání byl stejnou cestou napraven. Nelze přehlédnout skutečnost, že žalobci se dostalo i další oficiální formy satisfakce, a to omluvy ze strany žalovaného. Žalovaný tedy uznal vlastní pochybení v podobě nezákonného rozhodnutí o trestním stíhání, žalobci se za ně i za jeho umístění ve vazbě v souvislosti s ním oficiálně omluvil, navíc mu jako finanční satisfakci poskytl částku 105 000 Kč (nezákonné trestní stíhání) a 364 000 Kč (vazba) a odvolací soud mu přisoudil další částku 91 000 Kč. Žalobci se tak dostává kromě zadostiučinění morálního také zadostiučinění finančního v celkové výši 469 000 Kč, což podle názoru odvolacího soudu představuje přiměřenou satisfakci, korespondující zjištěným skutečnostem a judikatorní praxi.
22. Pokud jde o náhradu věcné škody – žalobou požadovanou náhradu za 82 úkonů právní služby – porad žalobce s advokátem, k nimž mělo dojít ve Vazební věznici Ruzyně, odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že žalobce opodstatněnost tohoto požadavku neprokázal. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že se jedná o sporné řízení, v němž povinnost tvrzení a povinnost důkazní ohledně důvodnosti uplatněného nároku nese plně na svých bedrech žalobce. Ten byl od samého počátku řízení soudem I. stupně vyzván, aby tvrzení o konaných poradách doložil, a byl opakovaně upozorňován i na to, že jediný jím navržený důkaz – zpráva Vazební věznice Ruzyně o návštěvách advokátů u žalobce během jeho pobytu ve vazbě – není důkazem způsobilým tvrzení o poradách prokázat. Zcela konkrétně k tomu argumentoval i žalovaný poukazující na to, že jako úkon právní služby může být podle § 11 odst. 1 písm. c/

advokátního tarifu (vyhl. č. 177/1996 Sb.) honorována pouze porada, jejíž délka přesahuje 1 hodinu, tedy vlastní úkon právní služby a nikoli další náplň času, který stráví advokát ve věznici (např. přechod od brány do výslechové místnosti a zpět, čekání na klienta). Přes tuto argumentaci žalovaného a opakované upozornění ze strany soudu trval žalobce na tom, že své tvrzení dostatečně prokazuje potvrzením Vazební věznice Ruzyně o návštěvě advokátů, neboť to je důkazem zásadní relevance. K tomu argumentoval m. j. i tím, že při výpočtu odměny obhájce ex offio soudy právě takové pojetí akceptují a proplácejí celý čas, který strávil advokát ve věznici. V rámci odvolacího řízení doplnil svou argumentaci s tím, že – jak doložil přílohou k odvolání – Vězeňská služba používá výraz „návštěva“ („trvání návštěvy“) i pro návštěvu advokáta spojenou s poskytováním právní služby, takže proto žalobce navrhl, aby soud k důkazu vyžádal a provedl evidenci návštěv advokáta u žalobce, neboť to je doklad prokazující konkrétní data a trvání jednotlivých porad.

23. Jakkoli odvolací soud neměl pochybnost o obsahu listinného důkazu - zprávy Vazební věznice Ruzyně o návštěvách advokátů u tehdy vazebně stíhaného žalobce, vzhledem k argumentaci odvolatele vyžádal od Vazební věznice Ruzyně konkrétní sdělení - upřesnění její zprávy z 3. 6. 2019, jejíž přílohou byly přehledy návštěv žalobcových advokátů (Pavel Šíma, Miroslav Kříženecký a Karolína Babáková) ve vazební věznici Ruzyně v období od 18. 3. 2016 do 8. 6. 2017, v tom smyslu, zda tato evidence zobrazuje „čistý čas“ setkání advokáta s klientem nebo zda je zobrazením celkového časového rozsahu pobytu advokáta, který přišel navštívit klienta, v areálu věznice. Doplnění zprávy potvrdilo, že se jedná o časy příchodu a odchodu advokáta z Vazební věznice Ruzyně, nikoli času, který strávil advokát s klientem, jehož rozsah je (logicky) užší.
24. Lze konstatovat, že fakt, že jediné advokát má v rámci práva na obhajobu možnost stýkat se s vazebně stíhaným neomezeně, sám o sobě neznámá, že advokát nemůže této možnosti využít prostě k návštěvě klienta, jemuž chce „příjemnit“ pobyt ve vazbě a nahradit mu tak částečně jeho izolaci od vnějšího světa a společnosti; právní služba (porada) proto nemusí nutně naplnit veškerý čas, který žalobce s advokátem strávil. I proto bylo na žalobci, aby konání, délku a alespoň v hrubých rysech obsah tvrzených porad tvrdil a také prokázal. Stejně jako soud I. stupně pečlivě posuzoval účelnost sporných úkonů právní služby, bylo by totiž nutno posoudit účelnost těchto porad, již s ohledem na jejich velký počet a častost. Konkrétním důkazem o poskytnutí právní služby, délce úkonu a alespoň rámcově (obecně) jeho náplni by zcela jistě byla dokumentace o poskytované právní službě, jejíž vedení ostatně advokátu ukládají stavovské předpisy ČAK. Nic takového žalobce k důkazu nenavrhl, a to přesto, že advokátka zastupující jej v projednávané věci byla jedním ze tří advokátů, kteří měli žalobce ve Vazební věznici za účelem poskytnutí právní služby navštěvovat, takže přinejmenším v jejím případě by měla být taková dokumentace bez problémů dosažitelná. Jistě je třeba respektovat, že obsah zápisu o poradě nemůže být plně zveřejněn, nepřeje-li si to klient, soudu však mohl být předložen alespoň v takové podobě, aby bylo doloženo, že (kdy) se tato porada konala, z jakého důvodu tomu tak bylo a jak dlouho trvala. Soudu I. stupně nelze vytýkat, že žalobce nevyzval konkrétně k předložení takových důkazů, neboť je věcí žalobce, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení označí. Soud I. stupně učinil své poučovací povinnosti zadost tím, že žalobce opakovaně poučil o tom, že je na něm, aby prokázal skutečné konání a délku porad s advokátem, a předem jej upozornil, že přehled návštěv ve vazební věznici toto tvrzení prokázat nemůže. Přesto posléze tento důkaz provedl, neboť to byl jediný důkaz, který mu žalobce k uvedenému tvrzení (přes opakovaná upozornění a výzvy soudu) nabídl. Námitka odvolatele, že po provedení tohoto důkazu jej měl soud I. stupně opětovně poučit, je zjevně účelová. Žalobce byl zastoupen advokátem a byl opakovaně upozorněn na to, že přehled návštěv neprokazuje uskutečnění úkonu právní služby. Zástupce žalobce nemohl mít nejmenší pochybnost o tom, jaké údaje se v přílohách zprávy Vazební věznice Ruzyně nacházejí, neboť tato zpráva nebyla soudem pouze přečtena k důkazu, ale dokonce mu byla – jak je zřejmé z protokolu o jednání dne 12. 6. 2019 –

poskytnuta, aby si pořídil její fotokopii, a jednání bylo na 15 minut přerušeno za tím účelem, aby se zástupce žalobce s údaji ve zprávě a jejích přílohách konkrétně seznámil a z množství návštěv, které tam byly vyznačeny, označil ty, za něž požaduje náhradu nákladů. Takto pak zástupce žalobce vybral a označil 82 konkrétních návštěv (u zbývajících od požadavku na úhradu nákladů ustoupil). Na tomtéž jednání a právě v této souvislosti znovu zazněla důrazná námitka žalovaného, že tento přehled návštěv neprokazuje konání porad. Zástupce žalobce však trval na tom, že tomu tak je, přestože přinejmenším právě u návštěv advokátky Karolíny Babákové, zastupující žalobce i v projednávané věci, mu muselo být zřejmé, že se nejedná o časy návštěv ve smyslu setkání naplněného poradou s klientem. Žádné připomínky k důkazu zprávou o návštěvách ve věznici neuplatnil, ani nenavrhoval důkaz jiný. Nemůže obstát jeho argument, že žalobce jako vazebně stíhaná osoba neměl možnost si vyžádat potvrzení o konání porady (a proto je nemá), neboť takovou možnost jednoznačně měli jeho advokáti, kteří mohli takovým potvrzením doplnit svou dokumentaci o poskytování právní služby žalobci. Na žalobci v projednávané věci pak bylo, aby konání porad tomu odpovídajícím způsobem doložil, neboť důkazní břímě leží důsledně na jeho bedrech. Argumentuje-li zástupce žalobce v odvolacím řízení tím, že nebyl soudem I. stupně náležitě poučen, považuje to odvolací soud za účelový postup vedený snahou přesunout odpovědnost za procesní neúspěch žalobce na soud I. stupně. Jak je zřejmé z protokolu o jednání 21. 6. 2019, i zástupce žalobce si byl dobře vědom toho, že konkrétním důkazem o konaných poradách by byla potvrzení o úkonu, neboť sám konstatoval (jak je protokolováno), že „tato potvrzení by tedy maximálně mohli mít obhájci klienta v jeho trestní kauze, nikoli však jeho zástupce v civilním řízení“; nato však soudem dotázán, zda navrhuje nějaké další důkazy, další důkazní návrhy nevznesl - přestože jedním z oněch „advokátů z trestní kauzy“ byla advokátka zastupující žalobce v projednávané věci.

25. Ohledně nároku na náhradu nákladů za 82 návštěv žalobce jeho advokáty ve vazební věznici Ruzyně považuje odvolací soud vzhledem k výše vysvětlenému za správný závěr soudu I. stupně, že žalobce důvodnost tohoto svého požadavku neprokázal. Odvoláním napadenou část zamítavého výroku proto i v tomto rozsahu potvrdil.
26. Protože odvolací soud částečně změnil rozhodnutí soudu I. stupně, podle ust. § 224 odst. 2 o.s.ř. rozhodl nově o nákladech řízení před soudem I. stupně a současně o nákladech odvolacího řízení. Při tom napravil i malé pochybení soudu I. stupně, jehož se dopustil při ne zcela přesném výpočtu poměrné části náhrady nákladů řízení, jež náleží žalobci.
27. Jak v souvislosti s otázkou náhrady nákladů řízení správně konstatoval soud I. stupně, předmětem řízení byly dva nároky na náhradu nemajetkové újmy (za nezákonně trestní stíhání a za pobyt ve vazbě) a dále dva nároky na náhradu škody (za ztrátu na výdělku a za právní služby); v obou případech náhrad za nemajetkové újmy je třeba považovat žalobce za plně úspěšného, neboť satisfakce ze strany státu mu byla poskytnuta (30 Cdo 3378/2013), a zatímco v požadavku na náhradu za ztrátu na výdělku byl žalobce plně úspěšným, u náhrady nákladů právní služby byl úspěšným jen částečně. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení proto soud vychází z tarifních hodnot požadovaných plnění (30 Cdo 1435/2015) a s přihlédnutím k tomu, jak se postupným omezováním žaloby měnil předmět řízení, následovně:
28. Hodnotou předmětu řízení jako součtu tarifních hodnot byla u prvních úkonů právní služby v projednávané věci (§ 12 odst. 3 ve spojení s § 7, 8 odst. 1 a § 9 odst. 4 písm. a/ vyhl.č. 177/1996 Sb.) částka 1 534 274 Kč (dvakrát 50 000 Kč + 1 034 369 + 401 905 Kč); odměna za úkony (1) převzetí a příprava zastoupení a (2) sepsání žaloby proto činí 14 460 Kč. Za úkon (3) částečné zpětvzetí žaloby o 401 905 Kč (náhrady nemajetkové újmy zůstaly předmětem řízení) činí 50% odměna 4 970 Kč a (4) za následující jednání dne 29. 4. 2019, kdy již byla předmětem řízení jen (v součtu) tarifní hodnota 1 134 369 Kč, činí odměna 12 860 Kč. Při (5) následujícím jednání 27. 5. 2019, kdy žalobce omezil svůj požadavek na tarifní hodnotu cekem 1 107 089 Kč (snížil požadavek na náhradu obhajného o 27 280 Kč), činí odměna 12 740 Kč, posléze (6) při jednání 12. 6. 2019 z pctu 878 351 Kč je odměna advokáta 11 820 Kč a (7) za účast při vyhlášení

rozsudku 24. 6. 2019 odměna ve výši 50 %, tj. 5 910 Kč. Ke každému z těchto 7 úkonů právní služby náleží paušální náhrada hotových výdajů 300 Kč (celkem 2 100 Kč) a k odměnám a paušální náhradě navíc 21% DPH (16 657,20 Kč). K tomu je třeba připočíst soudní poplatek z žaloby 8 000 Kč, takže celkové náklady žalobce za řízení před soudem I. stupně činí 103 977,20 Kč. Pokud žalobce požadoval náhradu i za „výzvu k plnění“ ze dne 16. 3. 2018, není tento jeho požadavek opodstatněný. Ust. § 31 odst. 4 zák. č. 82/1998 Sb. totiž takový nárok výslovně vylučuje.

29. Žalobce byl v řízení před soudem I. stupně úspěšným jen částečně – uspěl v požadavcích na náhradu nemajetkové újmy (2x 50 000 Kč) a na náhradu mzdy (401 905 Kč), avšak na náhradě nákladů právního zastoupení uspěl jen v částce 394 605,20 Kč, celkem tedy jeho procesní úspěch podle tarifních hodnot činil 896 510,20 Kč. Neuspěl v rozsahu 639 763,80 Kč. Podle rozdílu procesního úspěchu (58,36 %) a neúspěchu (41,64 %) mu tedy náleží poměrná náhrada nákladů řízení před soudem I. stupně ve výši 16,72 %. Tato poměrná část činí z celkové výše nákladů řízení žalobce před soudem I. stupně (103 977,20 Kč) částku 17 385 Kč.
30. V odvolacím řízení, jehož předmětem již byly jenom obě náhrady nemajetkové újmy (2x tarifní hodnota 50 000 Kč) a částka 275 832 Kč (náhrada za 82 úkonů právní služby), celkem tedy v součtu tarifních hodnot 375 832 Kč, uspěl žalobce v rozsahu tarifní hodnoty 50 000 Kč (náhrada nemajetkové újmy za pobyt ve vazbě), ve zbývající části (325 832 Kč) nikoli. Jeho procesní úspěch tak představuje 13,30 % předmětu odvolacího řízení a neúspěch 86,70 %. Pak je zřejmé, že v odvolacím řízení byl procesně úspěšnějším žalovaný, jemuž podle § 142 odst. 2 o.s.ř. náleží poměrná část 73,4 % jeho nákladů. Ty činily v případě žalovaného, který nebyl právně zastoupen, v odvolacím řízení celkem 900 Kč – 3x paušální náhrada hotových výdajů za tři úkony nezastoupeného účastníka – sepis odvolání, sepis vyjádření k odvolání žalobce a účast při odvolacím jednání. Poměrná část těchto nákladů, jejíž úhradou je pak žalobce žalovanému povinován, činí 660,60 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dovolání, které je přípustné jen tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Proti výroku o nákladech řízení dovolání přípustné není (§ 238 odst. 1 písm. h/ o.s.ř.).

Praha 30. ledna 2020

JUDr. Irena Nosková v. r.
předsedkyně senátu